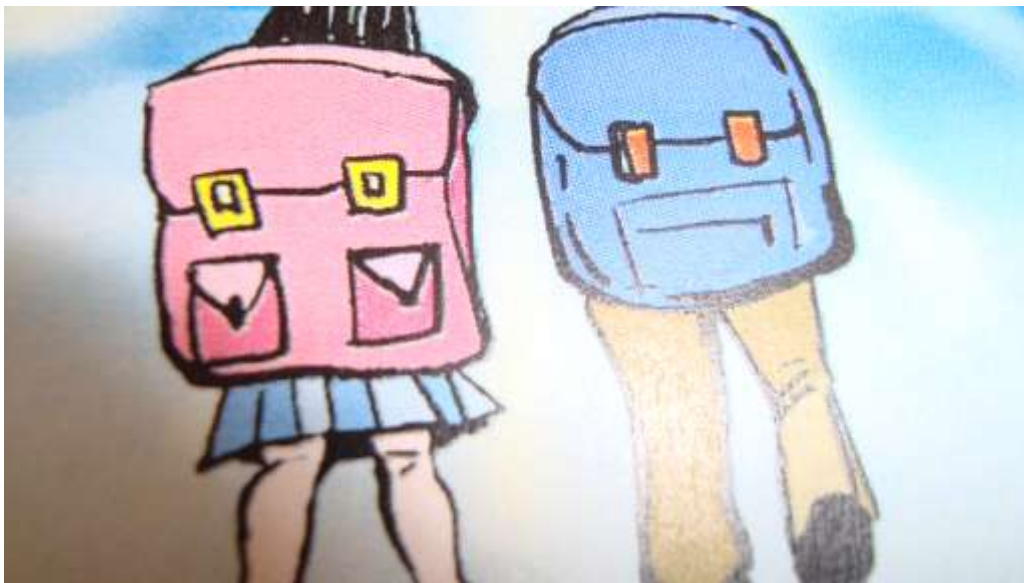

POLAZAK DJETETA U ŠKOLU

Polazak djeteta u školu je veliki doživljaj za dijete i za njegove roditelje. Polaskom u školu svako dijete započinje novo razdoblje u svom životu. Da li će dijete doživjeti školu kao svoj drugi dom (u kojoj će doživljavati radost) ili će škola za njega postati nužno zlo, ovisi o mnogo čimbenika. Gotovo svaki roditelj pomalo strepi kako će se njegovo dijete snaći u školi, da li je dovoljno spremno i zrelo.

Tako ponekad možemo čuti roditelje koji govore svojoj djeci: "Vidjet ćeš kad pođeš u školu, nećeš se više igrati kao prije. Nećeš se moći tako ponašati u školi, za takvo ponašanje učiteljica će te kazniti". Takvi i slični postupci roditelja mogu kod djeteta razviti loš odnos prema školi i učitelju. Zadatak nas odraslih je upravo suprotan. Kod djeteta treba razvijati pozitivan odnos prema školi.

Prvi susret sa školom je ustvari susret s učiteljem. Učitelj se može doživjeti kao bliska osoba koju dijete može dotaknuti, zagrliti, koja pokazuje brigu i ima nešto od roditeljske uloge. Ali susret s učiteljicom je i susret s društvenim autoritetom i disciplinom koje je znatno drugačije od onog što ga je dijete steklo u obitelji. Učiteljica je predstavnik društva, koje ima određene zahtjeve, pa se često dijete prvi put susreće sa zahtjevom da postupa u skladu sa realnošću a napusti ponašanje po principu ugone. Dijete ulazi u organiziranu sredinu. Izlaže se sustavu vrednovanja. Sučeljava se s odgovornošću i obvezama. Kod neke djece je to i prvo odvajanje od roditelja.

Nesporazumi i problemi su neizbježni u školi, kao i kod kuće, ali u tome ne mora biti ničeg tragičnog, jer se kroz njih sazrijeva. Bitno je da odnosi budu prožeti toplom emocionalnom vezom, pa će se problemi i nesporazumi lakše rješavati.

Pobuditi veselje za školom igrom

- Pričajte im o svom školovanju, anegdotama, druženju i igri s vršnjacima (neugodne stvari u ovom trenutku možete preskočiti).
- Igrajte se "školice". Prepustite katkad djetetu ulogu učitelja.
- Igrajte se s djetetom društvenih igara u kojima se uče pravila i poštuje red. Takve će igre dijete naučiti prihvaćati pobjedu i poraz. Nemojte uvijek pobjeđivati, ali nemojte mu stalno puštati da pobjeđuje nezasluženo. Omogućite djetetu slikovnicu. Dobru i konstruktivnu igračku.
- Nemojte mu braniti da se igra. "Ti si sad veliki dečko, djevojčica! Ne. Vaše dijete jest uskoro učenik, ali je dijete. Dogodit će vam se da će se školskim priborom igrati kao s autićima po tepihu. Pernice i bilježnice će možda posložiti kao kućice na autocesti. Dozvolite im to. Ako im branimo da se igraju sa školskim priborom, gradimo negativan stav prema stvarima vezanima za školu.
- Vodite dijete u kino, na predstavu, utakmicu ili na izlet. Tako stvarate djetetovo životno iskustvo.

Radno mjesto

Iskustveno učenje je veoma bitno za sve generacije pa tako i za djecu trećeg tisućljeća. Djeca neprekidno uče na svakom mjestu i u svako vrijeme. Mi smo ti koji ih trebamo pripremiti za život.

Za svog budućeg učenika treba naći kutak nazvan "radnim mjestom", gdje će, zasad, dok nema knjiga držati svoj pribor za crtanje, bilježnice i slikovnice. Ne kupujte školsku torbu i pribor bez djeteta. Uključite i dijete. Izgled, boju i slične stvari prepustite djetetu na izbor.

Prehrana

Svakako treba brinuti o pravilnoj i raznolikoj prehrani s 5 do 6 obroka dnevno. Lakše je s djecom koja polaze predškolsku ustanovu i koja ne odbijaju hranu. Vodite računa da obitelj barem jedan obrok u danu pojede zajedno za stolom.

Spavanje

Odmoreno dijete brže i lakše uči. Sedmogodišnjaku treba oko 10 sati sna dnevno. Dijete treba navikavati na raniji odlazak na spavanje i ranije jutarnje ustajanje. Dobro je ustati dovoljno rano kako bi se dijete bez žurbe i napetosti spremilo na odlazak u školu.

Odijevanje

Sedmogodišnjak bi se trebao znati samostalno obući i svući. Većina djece to i zna. Problem je jedino vezivanje tenisica. Ako to ne ide, jer je to izuzetno komplicirana radnja, postoji rješenje sa tenisicama sa čičak trakom. Vjerujte naučit će!

Školska odjeća zahtjeva u prvom redu udobnost. Tijelo djeteta je već dovoljno opterećeno time što mora dugo sjediti. Neudobna odjeća će kod njega stvarati nemir. Ne treba pretjerivati s modom i posebnim odijevanjem, jer izdvajanje nije dobar preduvjet za prihvaćenost. Zbog istog razloga ne treba kupovati djeci pribor "kakav nitko nema". Vaše dijete će se veseliti bilo kojem školskom priboru, jer je njegovo.

Higijenske navike

Pranje ruku prije i poslije jela, pranje zubi i tijela, korištenje toaleta bi već trebali biti samostalni.

Obaveze i dužnosti

Djetetove radne navike ćemo razviti ako ga sad naučimo da pospremi igračke, slikovnice, pa školski pribor. Nemojte to raditi umjesto njega. Nakon što ga pohvalite svaki put kad to napravi dobro i vi vidite da je taj dio naučio, možete dodati nove zadatke. Dijete treba imati svoje obaveze u kući. Odnijeti smeće, otići do trgovine, ako nije opasno. Uključite ga u kućne aktivnosti uvažavajući dob.

Razvoj motorike

Omogućite djetetu da koristi olovku, plastelin, boje, škare, da izrezuje i lijepi. Ljevoruki pišu lijevom rukom. I neka tako ostane. Rezanje škarecima izvrsna je vježba šake i prstiju, omogućuje vježbanje prstiju kojima će kasnije dijete držati olovku. Škare, ako se pravilno koriste nisu opasne.

Savjeti

- **Ne očekujte da vaše dijete ostvari vaše neostvarene ambicije i želje**

Ne šalžite dijete uporno na ritmiku ako ono to neće, na satove klavira ako mu ne ide vježbanje.

Tijekom školovanja se može dogoditi da dijete zaželi trenirati jedan sport, ubrzo mu se iz nekog razloga ne sviđa, pa hoće drugi. Normalno je da se dijete istražuje.

- **Usporedba**

Ne uspoređujte dijete sa ostalom djecom. Svako dijete ima svoj osobni napredak. Ne uspoređujte dijete sa svojom vlastitom djecom (braćom i sestrama).

Veselite se svakom uspjehu djeteta. Naučite ga da se osjeća zadovoljnim poslije dobro obavljenog posla. Neka bude što samostalnije u pojedinim situacijama, a vaša briga neka bude stalna.

- **Nikad ne ogovarajte nastavnika pred djetetom**

Rušeći tuđi autoritet, rušite autoritet, pa onda i svoj vlastiti.

- **Praćenje djece u školu**

Preporučamo jednom od roditelja korištenje dijela godišnjeg odmora na početku rujna kada dijete polazi u školu. U tom periodu je obično nastava kraća. Kasnije se postepeno produljuje na više školskih sati u danu. Roditelji koji rade mogu djecu upisati u produženi boravak.

U početku dijete treba pratnju do škole. Većina roditelja vozi djecu automobilom do škole bez obzira na udaljenost stanovanja. To je lakši i brži način za roditelja. Dijete gubi, jer ne usvaja važne životne vještine - samostalnost, druženje s vršnjacima, prometnu kulturu.

Dobro bi bilo ići pješice s djetetom do škole. Neka samo nosi svoju torbu na leđima. Ukoliko je torba preteška, preuzmite dio knjiga u svoju vrećicu. U školi imamo ormariće za knjige pa višak knjiga može ostaviti u školi. Treba ga upozoriti na sve opasnosti na putu do škole i obrnuto. Poštujte prometna pravila, jer svojim primjerom učite dijete odgovornom ponašanju u prometu. Birajte uvijek manje opasan put, pa makar bio i duži.

- **Boravak pred ekranima – kompjutor i televizor**

Dijete može sjediti pred kompjutorom i televizijom 1 sat u danu. Nikako ne može zamijeniti igru i komunikaciju s drugom djecom i razgovor i druženje s odraslima.

Pregovarajte i dogovorite se s djetetom koju će emisiju ili crtani film gledati. Na kompjutoru mu ponudite edukativne igrice koje potiču učenje, motoriku, razvoj koncentracije.

Psihičke funkcije sedmogodišnjaka

Pažnja

Od svega što djeca vide, čuju, osjete u njihovu svijest ulazi samo ono na što paze. Pažnja je bitna funkcija intelektualne razvijenosti. Kod sedmogodišnjaka je pažnja još uvijek nenamjerna. To utječe na metode rada u školi. Zato nastava mora biti privlačna. U ovom period pažnja djeteta traje svega desetak minuta, stoga se i izmjenjuju aktivnosti unutar jednog školskog sata nekoliko puta. Takav mora biti i rad kod kuće. Pažnja kod kuće im ništa nije veća. Da bi postupno produžavali vrijeme koncentracije pažnje poželjno bi bilo igrati se s njima igara u kojima se traži usmjerenost pažnje i igrati se s jednom igračkom duže vrijeme. Na primjer slaganje slagalica.

Percepcija

Gledanje na svijet oko sebe je u ovom period još neelastično. To može smetati kod početnog čitanja i pisanja. Tiskana slova p, b, d može doživljavati kao isti znak, crtica i trbuščić. Slično je sa n i u, slično je sa brojevima 6 i 9, sa A i V. To najbolje možemo uočiti na dječjem crtežu. Na primjer na crtežu kuće dominira veliki dimnjak, na crtežu čovjeka dominira velika dugmad dok se bitni dijelovi lica jedva naziru.

Mišljenje

Za uspješan početak školovanja važne su misaone funkcije djeteta. Za ovaj uzrast djece karakteristično je mišljenje koje se zasniva na iskustvu. A iskustva su u ovom period jako različita. A oni nisu u stanju generalizirati. Dijete je centar svijeta jedne obitelji. A dosad su mu se neke pojave tako i objašnjavale. Pčela je skupila med za njega. Koka je snijela jaje da ga ti pojedješ. I sad ulazi u svijet gdje je to činjeno i za drugu djecu.

Pamćenje

Razvijeno je kratkoročno pamćenje, a ono je povezano sa brzim zaboravljanjem. Vježba se ponavljanjem pjesmica.

Motivacija

Dijete je motivirano jedino željom za priznanjem odraslih. Na tu činjenicu treba stalno paziti te im omogućiti mnogo pozitivnih emocija. Ako je ta vanjska motivacija postignuta, onda imamo već dva mehanizma učenja razvijena : identifikaciju i imitaciju.

Odgovori na učestala pitanja roditelja:

- Na početku školovanja ili prije može se pojaviti noćno mokrenje, jer je djetetov emocionalni život postao buran. Ako se to dogodi, ne raspravljajte o mokrenju pred djetetom, a na to upozorite ostale ukućane. Vodite računa da se dijete radi toga osjeća nesigurno. Ne odvikavajte ga silom od mokrenja. Ne uskraćujte mu tekućinu (to je kazna). Neka spava u čistom krevetu, a ne u krevetu obloženom najlonom - takav je krevet pripremljen za mokrenje. Nesuglasice i prepirke u obitelji mogu kod djece izazvati neurotske reakcije.
- Na početku školovanja često se događa da se dijete počne uvlačiti noću roditeljima u krevet. Dijete je sigurnije kod vas. Život mu je postao drugačiji, burniji. Osjeća to i u snu. Kod vas se osjeća sigurnim. Ne izbacujte ga iz topline vašeg kreveta usred noći.
- Boca s dudom je nešto što su neki roditelji zadržali, jer je to jedini način da im dijete popije mlijeko. U svakom slučaju, ne spominjući poteškoće sa zubima , nego samo psihološke, boce se svakako treba riješiti prije polaska u školu.
- Dijete **ne mora znati čitati i pisati prije škole**. To će naučiti u školi. Neka će djeca spontano započeti procese čitanja i pisanja prije škole, bilo bi pogrešno u takvim slučajevima uskraćivati im to poučavanje.

- Neka se djeca boje polaska u školu. Mogu se osjećati tjeskobno. Mnogo je novih stvari odjednom. Saznajte čega se boji. Razgovarajte. I vi ste nekad prevladali taj strah.
- Ako dijete ima problema s govorom potrebno je posjetiti logopeda. Čak 20-40% poteškoća u učenju čitanja i pisanja vezano je uz probleme govora koji se mogu relativno lako otkloniti.
- Fizičku zrelost procjenjuje liječnik školske medicine koji na osnovu parametara rasta i razvoja određuje stupanj razvijenosti u odnosu na kronološku dob (mjerjenje visine, težine, određivanje indeksa tjelesne mase, pojava trajnih zuba, mišićna snaga...). Fizička zrelost je važna s obzirom na svakodnevne napore školskog života. Učenici svakodnevno pješače od kuće do škole, na leđima nose školsku torbu, dugotrajno sjede u klupi. Na sistematskom pregledu provjerava se razvijenost osjetilnih organa, naročito vida i sluha.
- Emocionalna zrelost pretpostavlja da su djetetove emocionalne reakcije primjerene situaciji, te da je razvilo odgovarajuću emocionalnu kontrolu, a socijalna zrelost uključuje vještine komunikacije s vršnjacima te sposobnost odvajanja od roditelja.
- Sva djeca rođena od 1. travnja 2002.godine do 31. ožujka 2003.godine su školski obveznici. Kriterij se zasniva na pretpostavci da su sva djeca tog uzrasta u fizičkom i psihičkom razvoju dostigla takav nivo da mogu zadovoljiti zahtjeve škole.

Najbolja priprema za školu je igra:

- u svakodnevnim situacijama zamolite dijete da vam doda tri bombona, dva tanjura, četiri naranče
- zadaci u stilu veliko-malo, ispred – iza, gore – dolje, što ne pripada ovoj skupini
- neka vam pomaže pri kuhanju i pečenju, a pritom koristite mjere dužine i mase
- zajednički napravite kalendar - godišnjih doba, neka dijete oslika, a vaša priča ide vezano za obilježje tog doba
- napravite s djetetom lanac od različite sirove tjestenine ili šupljih kuglica, pri tom je bitno da dijete glasno broji (uči brojati i razvija motoriku)
- igravimo se razvrstavanja, zbrajanja i oduzimanja – sakupimo kamenčiće, stare karte, čepove, kocke ili sl.
- u šetnji neka vam čita brojeve na automobilskim tablicama
- Na slovo, na slovo...je igra sa što više riječi naizmjenično, koja počinju sa zadanim slovom
- Neka dijete nađe riječ koja se rimuje sa riječi koju ste zadali i obrnuto
- Pogodi koga sam zamislio? – dijete postavlja pitanja, a vi odgovarate sa da ili ne
- S naprednijom djecom možete igrati igre "kalodonta"
- Analizu i sintezu riječi vježbamo s djetetom tako da usmeno rastavljamo riječ na slova: k-u-ć-a, m-o-r-e..
- Izradite s djetetom kućnu slovaricu, koju kasnije možete i uvezati poput slikovnice. Na svako slovo abecede dijete može nacrtati ili zalijepiti iz časopisa što više predmeta s tim slovom

Što bi dijete trebalo znati prije polaska u školu

- Ime i prezime
- Adresu stanovanja
- Broj telefona člana obitelji
- Imenovati boje
- Brojanje do deset, time da zahvaća odjednom, bez prebrojavanja 5 do 6 elemenata
- Doba dana
- Pozdravljanje njemu poznatih osoba

Predškolsko dijete je osoba koja se razvija, koja se izgrađuje, koja još nema određene interese, nema izgrađene karakterne crte, ali je vrlo plastična. Može se nazrijeti temperament djeteta, brzina i snaga emocionalnog i intelektualnog reagiranja. Pokazuju već u ovoj dobi, hoće li biti otvoreniji ili povučeniji, življi ili mirniji, "glavni" u društvu ili ne. Sve te osobine temperamenta nisu faktor zrelosti za školu, a škola mora svakom djetetu omogućiti uspjeh.

Polazak u školu je normalan slijed događaja. Nije ga potrebno previše naglašavati, ali niti zanemarivati njegovu važnost. Zapamtite da od vašeg stava ovisi i stav djeteta prema školi i učiteljicama. Roditelji trebaju preuzeti ulogu voditelja u procesu učenja svog djeteta, samo će tako učenje postati zadovoljstvo a ne napor za dijete i za samog roditelja.

Ukoliko dosada niste ništa posebno radili na pripremi svog djeteta za polazak u školu, ne trebate se osjećati krivima, jer puno toga se može naučiti u par mjeseci pred polazak u školu. Pokušajte to shvatiti kao vašu «domaću zadaću». Nikako nemojte izvršavanje te zadaće ostavljati za prve dane škole.

I najvažnije, dajte djetetu do znanja da vaša ljubav prema njemu ne ovisi o njegovom školskom uspjehu.

LITERATURA

Jadranka Oštarčević: Priručnik za upis djece u prvi razred, Agencija za odgoj i obrazovanje, Zagreb, 2008.

I. Longo: Roditeljstvo se može učiti, Alineja, Zagreb, 2001.

G. Hitrec: Kako pripremiti dijete za školu, Školska knjiga, Zagreb, 1991.

M. Čudina Obradović: Igrom do čitanja, Školska knjiga, Zagreb, 1995.

Udruga za unapređivanje kvalitete življenja u zajednici „Zajedno“, Senj, 2006.:

Priprema djeteta pred polazak u školu

Web